

Träff kring andelsjordbruk

Ekocentrum 5 mars 2014

*Arrangörer: Grön Produktion på Mistra Urban Futures,
Länsstyrelsen i Västra Götaland, Studieförbundet*

Onsdagskvällen den 5 mars höll Grön Produktion på Mistra Urban Futures, Länsstyrelsen och Studieförbundet en träff på Ekocentrum för att diskutera andelsjordbruk. Denna träff är en fortsättning på ett tidigare tillfälle som hölls under hösten 2013. Träffen var riktad mot konsumenter och producenter som är nyfikna på andelsjordbruk som koncept och som även skulle vilja prova detta. Cirka 35 personer deltog, varav åtta stycken matproducenter.

ÅTTA PRODUCENTER DELTAR

Efter en kort presentation om hur andelsjordbruk fungerar i praktiken (se bifogad folder) presenterade producenterna sig själva; vad de gör idag och hur de ser på andelsjordbruk i framtiden.

Åtta producenter av grönsaker, spannmål, lammkött och mjölk deltog på träffen om andelsjordbruk den 5 mars på Ekocentrum. Foto Martin Berg.

ÅKE WIKSTRÖM

www.hallbarhalsa.nu

Tfn: 0303-775 144

Mobil: 0706-005 068, 0729-636 788

Grönsaksodlare i Svenshögen. Levererar Ekolådan, har gårdsbutik, webbutik och står på Bondens egen marknad. Åke går att beställa grönsaker av direkt.

BENGT OLSSON

Mobil: 073-589 95 20

Mail: beol22@gmail.com

Mjölksproducent i Svenshögen som vill ställa om sin verksamhet till något nytt. Är intresserad av att hyra/låna ut marken för andelsodling.

CHRISTER BERGHEM

Mobil: 070-710 21 16

Mail: christer.berghem@gmail.com

Spannmålsodlare och potatisodlare i Skaraborg.

Intresserad av energioptimering och alternativa energisystem.

NICLAS ÅSBACKA

www.wastgotarna.se

Mobil: 0703-95 85 27

Mail: niclasasbacka@hotmail.com

Ekologisk odlare av potatis och spannmål i Skaraborg. Odlar gamla sorters spannmål till mjöl. Är med i föreningen Wästgötarna: www.wastgotarna.se som säljer ekologiskt mjöl.

GUNNAR KARLSSON

Mobil: 076-816 22 50

Mail: karebygk@msn.com

Odlar potatis och lök i Kungälv. Levererar merparten via Kungälv's Mat och en del till krögare i Göteborg.

SEBASTIAN NÄSLUND

www.hastekasen.se

Mobil: 0721-51 22 44

Mail: info@hastekasen.se

Har en stor gård i Hästekasen, mellan Uddevalla och Lysekil. Vill hitta andra att odla med. Har ett stort växthus.

MARIANNE OCH LENNART KARLSSON

www.bohuslamm.se

Mobil: 0705-77 61 49

Mail: Bohuslamm@telia.com

Säljer lammkött och fårskinn i Ucklum.

DAHLS TRÄDGÅRDAR

www.dahlstradgard.se

www.facebook.com/dahlstradgard

Mail: info.dahlstradgard@gmail.com

Tre trädgårdsmästare; Anna Sonesson, Sara Jeswani och Karolina Bertilsson som håller på att starta upp ett andelsjordbruk i Ucklum, fem mil norr om Göteborg. Kontakta dem för att bli medlem och få grönsakslådor under 12 eller 15 veckor om året.

GRUPPDISKUSSIONER MED PRODUCENTER OCH KONSUMENTER

Deltagarna delades in i mindre grupper där konsumenter och producenter fick diskutera följande aspekter av andelsjordbruk:

- Produktion (utbud, antal leveranser etc.)
- Distribution (hemkörning, hämtning eller leveransplatser etc.)
- Betalning (förskottsbetalning, kostnad, medlemsavgift, delbetalning)
- Delaktighet (arbetsdagar, årsmöten, aktiviteter, nyhetsbrev etc.)

Produktion och Distribution

Vad ska odlas och hur ska det levereras?

När det gällde vad som skall odlas och hur ofta det skall levereras nämndes dels vikten av att "stå på flera ben", dels antalet grödor och storlek på odlingarna. Större odlingar ger utrymme för att nå bortom andelskunderna. Å andra sidan yttrades den pedagogiska vikten av att vara småskaliga utan en stor maskinpark. Då blir mervärdet viktigare och vad producenten exempelvis kan erbjuda i upplevelse.

Kopplat till vad som skulle kunna odlas, hur ofta leveranser skulle kunna ske samt i vilka kvantiteter, nämndes vikten av att odla mer hållbara grönsaker (läs rotfrukter och kål etc.) som kan köpas in i större volymer och lagras en längre tid. Andra menade att det är svårt att även lägga om konsumtionsmönstret för hur vi köper grönsaker i en hektisk vardag och då är mindre leveranser oftare att föredra (det kanske finns utrymme för både och?). Det uppkom även frågetecken runt hur större kvantiteter grönsaker skulle kunna förvaras.

Lina Wejdmark på Länsstyrelsen gav ett exempel från Ramsjö gård (CSA gård utanför Uppsala) där tre hektar grönsaker ett par hektar potatis, lite spannmål och växthus, försörjer producenten. Ramsjö gård har ca 200 konsumenter plus att de levererar till ett äldreboende och en förskola. De kör in till utlämningsplatser i Uppsala (ca två mil). Genombrottet fick de genom en artikel i den lokala tidningen.

Distributionen anses av deltagarna vara en av knäckfrågorna. Även om många producenter befinner sig inom en tio mils radie runt Göteborg är det ofta svårt för konsumenten att i vardagen bege sig till odlingsplatsen. Många potentiella konsumenter förmodas bo i Göteborg. Här kan konsumenten eller en grupp konsumenter göra en stor insats i form av arbetsavlastning för producenten såsom en avlämningsplats driven av ett konsumentkooperativ. Det skulle kunna vara en webbutik (Gårdsbutik Göteborg och Min Farm.se som exempel på ett ideellt och ett kommersiellt alternativ) eller någon form av portal där olika producenter exponeras för konsumenten. Ett konkret förslag från Åke Wickström (producent i Ucklum, där flera av de närvarande producenterna håller till) var att han skulle kunna utgöra en distributionsplattform lokalt.

Ett annat förslag var att omställningsverkstan (Stigbergsliden), FRAM eller annan centralt etablerad plats skulle kunna involveras som utlämningsställe. Någon menade att det vore intressant att titta på hur de gjorde förr i tiden då Kungstorget var en central inarbetad marknad för omlandets alla producenter, vilket inte bara var begränsat till en dag i veckan.

Betalning och Delaktighet

När ska betalning ske och i vilken form?

Här uppkom många förslag och tankar. Då det gäller vad en rimlig nivå på priserna är menade någon att mervärdet var en potentiell affärsmöjlighet där upplevelsen avspeglar sig i priset. Detta är viktigt då det kan vara ett arbetshinder att ha folk på odlingsplatsen hela tiden. Givetvis skall prisnivån motsvara en lön som går att leva på. Dock tillades det att det handlar mycket om livsstil. Du kanske inte kan förvänta dig att erhålla en lön motsvarande ett "konventionellt" lönearbete. Dahls Trädgårdar har tittat på Under Tallarna (CSA i Järna) och de funderar på att ta ca 200 kr per låda/påse. Har du 200 prenumeranter går priset ner. Detta ifrågasattes av en konsument som undrade om det verkligen går att leva på det.

Producenterna ställer sig positiva till att veta i förväg hur mycket betalt de får under en säsong vilket underlättar för planering och omfattning av odlingen. Dock kan det vara för mycket begärt av konsumenten att vid ett tillfälle betala åtskilliga tusen kronor för en skörd som ligger månader framåt i tiden. Dahls Trädgårdar kommer ta ut en medlemsavgift i förväg. Du binder upp dig att köpa en låda i veckan i minst 12 veckor. Du skall kunna frysa veckorna och betalar för sex veckor i taget.

Tillsammansodlingen är en konsumentdriven odling i Mölndal. De har 40 medlemmar och ett medlemskap kostar 500 kr per år. De säljer delar av sitt överskott och kan ta 30 kr kilot (mervärde) för potatis. De berättar att det är viktigt att skilja på morötter och morötter. Att lyfta fram de olika sorterna, kan ge ett stort mervärde.

Vad är nästa steg?

Nedan följer några kommentarer och tankar kring hur vi går vidare. Dels handlar det om hur Grön Produktion och Länsstyrelsen kan stötta i fortsättningen. Sedan är det viktigt att det från konsumenthåll formuleras ett samlat intresse och egna initiativ.

- Grön Produktion kan hjälpa till med fler träffar och samlad fakta runt andelsjordbruk.*
- Kanske kan ordna fältvandringar och studiebesök (bra att se hur det ser ut)?*
- Hjälpa till att marknadsföra de producenter som vill gå vidare med andelsjordbruk*
- Hjälpa till att hitta fler konsumenter som vill vara med*
- För kännedom: Den 28 september 2014 ska alla gårdar i Västra Götalandsregionen öppna upp för besök*

Gård som drivs som ett Community Supported Agriculture i USA.

Den som är intresserad av fortlöpande information om andelsjordbruk kan kontakta:

Sara Danielsson, Grön Produktion: sara@designstories.se

Lina Wejdmarek, Länsstyrelsen: lina.wejdmarek@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden